

Kazus nr 1

„Pan X – obywatel Królestwa Niderlandów”

Stan faktyczny:

Pan X, obywatel Królestwa Niderlandów, przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa żywności, m.in. pakowania próżniowego owoców i warzyw, na początku lat 90 przybył do Polski celem rozwinięcia prowadzonej działalności gospodarczej. W tym celu Pan X nabył niedaleko miejscowości A dawny PGR [Państwowe Gospodarstwo Rolne] i przekształcił je w przedsiębiorstwo przetwórstwa warzyw i owoców oraz pakowania próżniowego produktów spożywczych. Warzywa i owoce Pan X skupował od okolicznych rolników.

W międzyczasie biznesem Pana X zainteresowały się organy ścigania, wszczynając w stosunku do osoby Pana X postępowanie przygotowawcze. W dniach 1 czerwca i 13 lipca 1997 r., panu X przedstawiono, w obecności tłumacza, zarzuty.

Postępowanie:

Akt oskarżenia

17 września 1997 r., w związku z prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w A postępowaniem przygotowawczym, wydany został akt oskarżenia, w którym Panu X postanowiono 7 zarzutów:

1. w lipcu 1996 r. zagarnięcia owoców miękkich porzeczek czarnej, aronii i wiśni o wadze 150.450 kg o łącznej wartości 150 000 zł na szkodę AB, tj. o przestępstwo z art. 201 d k.k.;
2. w sierpniu 1996 r. przywłaszczenia powierzonego mienia w postaci 130.000 kg truskawek o wartości 320 000 zł na szkodę CD, tj. przestępstwa z art. 204 § 3¹ d k.k. w zw. z art. 58 d k.k.;
3. o to, że w listopadzie 1996 r. jako członek zarządu spółki ZZ, uprawniony do wystawiania dokumentów poświadczył nieprawdę w umowie sprzedaży udziałów, iż sprzedał należące do niego udziały w spółce ZZ spółce YY, podczas gdy w rzeczywistości do sprzedaży nigdy nie doszło, a następnie posługiwał się umową sprzedaży udziałów jako autentyczną przed organami władz publicznych, tj. o przestępstwo z art. 266 d k.k.;
4. o to, że w listopadzie 1996 r. jako członek zarządu spółki ZZ, uprawniony do wystawiania dokumentów poświadczył nieprawdę w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w ten sposób, że sporządził w imieniu spółki XX fikcyjną umowę o usługi menedżerskie ze spółką YY, a następnie przedłożył tę umowę do księgowości spółki ZZ, jako autentyczną, pobierając dla siebie z kasy spółki ZZ pieniądze w kwocie 145 000 zł, tytułem zaliczki na usługi menedżerskie świadczone przez spółkę YY, tj. o przestępstwa z art. 266 § 4 i art. 203 § 2¹ w zw. z art. 10 § 2 d k.k.;
5. o to, że w październiku 1996 r. jako członek zarządu spółki ZZ, uprawniony do wystawiania dokumentów poświadczył nieprawdę w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w ten sposób, że sporządził w imieniu spółki XX fikcyjną umowę pożyczki pieniędzy w kwocie 245 000 \$ od spółki YY, a następnie przedłożył tę umowę do księgowości spółki ZZ jako autentyczną, z zamiarem pobrania tych pieniędzy dla siebie, działając tym na szkodę spółki ZZ, tj. przestępstwa z art. 266 § 4 d k.k.;
6. o to, że w okresie od kwietnia do czerwca 1996 r., działając przestępstwem ciągłym, pobrał z konta spółki ZZ kwotę 300 000 zł, nie rozliczając się z tej kwoty ze spółką ZZ i tym samym przywłaszczając ją sobie, czym działał na szkodę spółki ZZ, tj. przestępstwa z art. 204 § 3¹ d k.k. w zw. z art. 58 d k.k.;

- o to, że w okresie od kwietnia do czerwca 1996 r., będąc członkiem zarządu spółki ZZ, działał na jej szkodę w ten sposób, że zaciągał w imieniu spółki zobowiązania, nie posiadając środków finansowych na wywiązanie się z tych zobowiązań, pobierał z konta spółki pieniądze bez rozliczenia się z pobranych kwot ze spółką oraz przedkładał do księgowości fikcyjne dokumenty, które obciążały finansowo spółkę ZZ, tj. o przestępstwa z art. 300 § 1 K.h.

Przebieg postępowania przygotowawczego

Zarówno na etapie postępowania przygotowawczego jak i następnie w toku postępowania sądowego, Pan X nie stawiał przeszkód w prowadzeniu postępowania przygotowawczego a wręcz współpracował z organami ścigania.

Mimo toczącego się postępowania, Pan X, w związku z jego złym stanem zdrowia i koniecznością poddania się operacji, udał się do Holandii celem odbycia zabiegu, pozostawiając w Polsce adres do doręczeń i oświadczając, iż po odbyciu operacji, stawi się przed polskimi organami wymiaru sprawiedliwości. Oskarżony jednak do Polski nie powrócił.

Europejski Nakaz Aresztowania

W związku z przystąpieniem Polski do UE i wprowadzeniem do K.p.k. przepisów o ENA, oraz informacjami w zakresie potencjalnego miejsca przebywania Pana X na terytorium Królestwa Niderlandów, dnia 19 czerwca 2009 r., Sąd Okręgowy w C wydał za oskarżonym X ENA w przedmiocie 6 zarzutów – w ENA nie został uwzględniony 7 zarzut zawarty w akcie oskarżenia. Podstawą wydania ENA było postanowienie o zastosowaniu wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania oraz o poszukiwaniu go listem gończym.

Wydany przeciwko panu X ENA został przesłany do Sądu w Amsterdamie, który wydał decyzję w przedmiocie ENA dnia 20 października 2010 r. Na mocy wydanej decyzji, Sąd w Amsterdamie:

- uwzględnił ENA i postanowił o wydaniu oskarżonego X w odniesieniu do 2 czynów wskazanych w pkt III i V ENA, tj. czynu poświadczenia nieprawdy w umowie sprzedaży udziałów, co do sprzedaży udziałów w spółce ZZ spółce YY, oraz czynu poświadczenia nieprawdy przez sporządzenie w imieniu spółki ZZ fikcyjnej umowy pożyczki, celem uzyskania korzyści majątkowej;
- odmówił wykonania ENA w odniesieniu do zarzutu popełnienia czynu poświadczenia nieprawdy przez sporządzenie fikcyjnej umowy na usługi menedżerskie i pobranie zaliczki na świadczenie tych usług, uznając, iż w odniesieniu do tego przestępstwa nie zachodzi przesłanka podwójnej karalności;
- w odniesieniu do pozostałych przestępstw, Sąd w Amsterdamie także odmówił wykonania ENA, gdyż uznał, iż wydanie oskarżonego X w zakresie dotyczącym tych przestępstw byłoby niedopuszczalne z uwagi na to, iż w świetle prawa holenderskiego niedopuszczalne jest ściganie tych przestępstw z uwagi na upływ terminu przedawnienia ich karalności.

Oskarżony, w związku z wydanym ENA, został zatrzymany przez holenderską Policję, jednakże nie został wydany polskim władzom, z uwagi na okoliczność, iż oskarżony był człowiekiem schorowanym, w podeszłym wieku, którego syn dodatkowo znajdował się w stanie terminalnym choroby nowotworowej.

Pan X chciał się jednak stawić przed polskimi organami wymiaru sprawiedliwości. Jednakże jego dobrowolne stawiennictwo na terytorium Polski spowodowałoby, że mógłby być sądzony w odniesieniu do wszystkich zarzutów, jakie były mu stawiane, także tych, co do których Sąd w Amsterdamie odmówił jego wydania. Konieczne więc było doprowadzenie do

jego formalnego wydania na podstawie ENA przy jednoczesnym dążeniu, aby Pan X jak najmniej czasu spędził w areszcie, w kontekście jego stanu zdrowia a także stanu zdrowia jego syna, który znajdował się w tym czasie w fazie agonalnej i w każdym momencie mógł nastąpić jego zgon.

Ostatecznie, oskarżony został wydany władzom polskim na podstawie ENA, przy czym w areszcie spędził niecały tydzień, od chwili jego przylotu do polski konwojem wojskowym, do czasu jego zwolnienia przez sąd z tymczasowego aresztowania.

Kazus nr 2

„Pan Y – obywatel Rzeczypospolitej Polskiej”

Stan faktyczny:

Dnia 20 listopada 1996 r. w godzinach wieczornych, Y wraz z innymi mężczyznami udali się do miejscowości Mierzeje Górne, na dyskotekę, gdzie spodziewali się spotkać Bronisława T. W skutek spotkania Bronisława T. wywiązała się bójka, w trakcie której Y uderzył Bronisława T. co najmniej - według zeznań świadków - dwa razy w głowę stylem (kijem) od siekiery. W skutek uderzeń i doznanych obrażeń mózgu oraz wewnętrznych krwawień, Bronisław T. zmarł w dniu 23 listopada 1996 r.

Procedura:

Zatrzymanie

Y został zatrzymany przez Policję dnia 12 grudnia 1996 r. W stosunku do Y zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Dnia 20 października 1997 r. Y zbiegł w trakcie konwojowania. Został ujęty po 6 miesiącach na terytorium Niemiec i w 1998 r. przekazany Polsce do dalszego wykonywania tymczasowego aresztowania. Należy wskazać, iż łączny czas przebywania Y w areszcie w ramach tymczasowego aresztowania wynosił ponad 6 lat.

Akt oskarżenia

Aktem oskarżenia z dnia 10 września 1997 r. Y został oskarżony o zabójstwo Bronisława T, tj. o czyn z art. 148 § 1 K.k. Treścią zarzutu było to, „*że dnia 20 listopada 1996 r. w Mierzejach Górnych, działając wspólnie i w porozumieniu ze współoskarżonymi, wziął udział w pobiciu Bronisława T, w którym został on narażony na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia, a co najmniej ciężkiego uszkodzenia ciała, przy czym dwóch innych współoskarżonych biło i kopało pokrzywdzonego po całym ciele, trzeci współoskarżony kopnął pokrzywdzonego w tułów po lewej stronie, czwarty współoskarżony, posługując się niebezpiecznym narzędziem w postaci łańcucha, podciął pokrzywdzonemu nogi, zaś oskarżony zadał Bronisławowi T. niebezpiecznym narzędziem w postaci kija – stylu od siekiery, co najmniej dwa ciosy w głowę, przewidując możliwość pozbawienia Bronisława T. życia i godząc się na to, powodując u pokrzywdzonego obrażenia w postaci złamania kości sklepienia i podstawy czaszki, stłuczenia mózgu i krwawienia podpajęczynówkowego i podtwardówkowego oraz obrzęku mózgu, w wyniku których Bronisław T. zmarł w dniu 23 listopada 1996 r.*”

Wyrok skazujący sądu pierwszej instancji

Dnia 13 września 1998 r. Sąd Wojewódzki w X uznał Y winnym popełnienia zarzucanego mu czynu zabójstwa (art. 148 § 1 K.k.) a także innych zarzucanych mu czynów i skazał go na karę 13 lat pozbawienia wolności.

Wyrok sądu odwoławczego

W wyniku wniesionej apelacji, Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 15 lutego 1999 r. zmienił kwalifikację prawną zarzucanego Y czynu na spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym (art. 156 § 3 K.k.), w wyniku czego zmianie uległ także wymiar orzeczonej kary, którą sąd odwoławczy orzekł w wymiarze lat 10. W odniesieniu do większości pozostałych współoskarżonych, sąd odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Wyrok Sądu Najwyższego

Dnia 15 grudnia 2001 r., w wyniku rozpoznania przez Sąd Najwyższy kasacji od wyroku sądu odwoławczego, wniesionej przez jednego ze współoskarżonych, wszystkie wyroki zapadłe / wydane uprzednio w sprawie zostały uchylone, a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu wyroku, Sąd Najwyższy wskazał na uchybienia, jakich dopuściły się sądy obu instancji:

- Sąd pierwszej instancji naruszył zasady związane z dowodami z zeznań świadków anonimowych (nastąpił zbyt szeroki zakres anonimizacji zeznań świadków, pewne fragmenty zeznań zostały w całości wyłączone); tego samego błędu dopuścił się sąd odwoławczy, dopuszczając możliwość tak szerokiej anonimizacji; w ocenie Sądu Najwyższego naruszało to zasadę rzetelnego procesu, gdyż wyrok skazujący zapadł w głównej mierze w oparciu o dowody z zeznań świadków anonimowych, których duża część nie została ujawniona na rozprawie;
- Sądy obu instancji prowadziły przesłuchanie świadków anonimowych w taki sposób, że oskarżony i jego obrońca nie mieli możliwości zadawania pytań świadkowi, dokonania oceny ich zeznań ani nawet zadania pytania w sposób pośredni;
- Sąd Najwyższy uznał takie działanie za rażąco naruszające prawo oskarżonego do obrony;
- Stąd decyzja Sądu Najwyższego o uchyleniu wyroków sądów obu instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania od początku.

Wyrok sądu pierwszej instancji po ponownym rozpoznaniu sprawy

Dnia 29 czerwca 2005 r., uwzględniając zmianę kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu przez prokuratora na rozprawie, Sąd Okręgowy w X uznał Y za winnego popełnienia czynu spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym (art. 156 § 3 K.p.k.) i został skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności. Od wyroku tego apelację wniósł oskarżony.

Wyrok sądu odwoławczego

Na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w X z dnia 30 stycznia 2006 r., sprawa została przekazana sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Podstawą uchylenia wyroku była bezwzględna przyczyna odwoławcza, wskazana w art. 439 § 1 pkt 2 K.p.k. odnosząca się do nienależytej obsady składu orzekającego, gdyż w sprawie orzekał skład pięcioosobowy (dwóch sędziów i trzech ławników) zamiast prawidłowego składu trzyosobowego tj. jednego sędziego i dwóch ławników. Rozpoznanie sprawy w składzie 5-osobowym było skutkiem braku zmiany aktu oskarżenia przeciwko Y, w którym nadal figurował zarzut zabójstwa, podczas gdy sprawa, zgodnie z obowiązującym zakazem *reformationis in peius*, powinna być rozpoznawana w zakresie ustalonego w wyroku sądu odwoławczego z 1999 r. zarzutu ciężkiego uszczerbku na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym. Sąd odwoławczy uznał, iż sąd pierwszej instancji, jako niezwiązany kwalifikacją prawną wskazywaną przez oskarżyciela publicznego, powinien był zmienić kwalifikację prawną czynu zarzucanego oskarżonemu i orzekać w granicach zarzutu ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Ponadto sąd odwoławczy stwierdził także, iż prokurator ma nie tylko możliwość, ale także powinność modyfikacji treści zarzutu, jeżeli pierwotny opis i kwalifikacja prawną czynu zdezaktualizowały się w wyniku zaistniałych okoliczności procesowych i nie mają dalszej racji powodzenia.

Ponadto, jak wskazał sąd odwoławczy, sąd pierwszej instancji dopuścił się także innych uchybień procesowych, ponownie w zakresie dowodu z zeznań świadków anonimowych, a także innych kwestii proceduralnych.

Równocześnie z chwilą wydania wyroku sądu odwoławczego o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, Y opuścił terytorium Polski, nie pozostawiając informacji na temat swojego miejsca pobytu. Y udał się na terytorium Wielkiej Brytanii, gdzie osiadł, podjął pracę oraz zaczął budować relacje rodzinne.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy w stosunku do współoskarżonych Y, sąd uniewinnił ich od stawianych im zarzutów wyrokiem z dnia 14 lutego 2008 r.

Europejski Nakaz Aresztowania

Dnia 12 maja 2007 r. Sąd Okręgowy w X wydał przeciwko Y Europejski Nakaz Aresztowania, który został przesłany do organów ścigania Wielkiej Brytanii w związku z ustaleniem, że Y może przebywać na terytorium Wielkiej Brytanii.

W rubryce C dotyczącej wymiaru kary, jako maksymalną karę, jaka może być orzeczona za przestępstwo będące przedmiotem ENA, wskazano 10 lat pozbawienia wolności.

Opis okoliczności popełnienia przestępstwa brzmiał następująco:

„W dniu 20 listopada 1996 r. w Mierzejach Górnych (Polska), działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi i nieustalonymi mężczyznami wziął udział w pobiciu Bronisława T, w którym został on narażony na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia, a co najmniej ciężkiego uszkodzenia ciała, przy czym Y zadał mu niebezpiecznym narzędziem w postaci kija – stylu od siekiery – co najmniej dwa uderzenia w głowę, przewidując możliwość pozbawienia Bronisława T. życia i godząc się na to, powodując u pokrzywdzonego obrażenia w postaci złamania kości sklepienia i podstawy czaszki, stłuczenia mózgu i krwawienia podpajęczynówkowego i podtwardówkowego oraz obrzęku mózgu, w wyniku których Bronisław T. zmarł w dniu 23 listopada 1996 r.

Kategoria i kwalifikacja prawna przestępstwa: art. 148 § 1 K.k.”

Dnia 13 lipca 2011 r. Y został zatrzymany przez brytyjską Policję na podstawie, iż jest poszukiwany ENA w sprawie o zabójstwo.

W związku ze skomplikowaną sytuacją procesową Y, *Crown Prosecution Service* zwrócił się do Sądu Okręgowego w X o wyjaśnienie sytuacji prawnej Y, zwłaszcza w kontekście okoliczności, iż ENA został wydany w zakresie zarzutu popełnienia czynu zabójstwa, podczas gdy postępowanie sądowe, dla przeprowadzenia którego wydanie Y jest niezbędne ma dotyczyć zarzutu ciężkiego uszczerbku na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym a maksymalna kara grożąca za przestępstwo, którego dotyczy ENA została określona jako 10 lat pozbawienia wolności.

W korespondencji z brytyjskim sądem, Sąd Okręgowy w X wyjaśnił, że w związku z brakiem możliwości zmiany treści aktu oskarżenia, ENA musiał być wydany w odniesieniu do zarzutu popełnienia czynu zabójstwa. Jednakże w związku z zaistniałą w sprawie sytuacją procesową oraz zastosowaniem w stosunku do Y zakazu *reformationis in peius*, sąd rozpoznający sprawę będzie zobligowany do modyfikacji kwalifikacji prawnej czynu będącego przedmiotem rozpoznania z zarzutu zabójstwa na zarzut ciężkiego uszczerbku na zdrowiu i nie będzie mógł orzec kary surowszej niż 10 lat pozbawienia wolności. Skąd wynika konsekwentnie wskazanie 10 lat pozbawienia wolności, jako maksymalnej kary grożącej za przestępstwo, będące przedmiotem ENA i którym z materialnego punktu widzenia nie jest przestępstwo zabójstwa, lecz przestępstwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym.

W związku z wszczętym postępowaniem w przedmiocie wydania Y do Polski, Y przyznano pomoc prawną z urzędu. Ustanowieni w sprawie obrońcy, w celu zapewnienia jak najlepszej obrony Y, podjęli decyzję o wystąpieniu do polskiego adwokata z wnioskiem o wydanie opinii jako ekspert na temat sytuacji prawnej Y oraz analizy jego sytuacji procesowej z punktu widzenia prawa polskiego.

Kazus nr 3

„Pan Z – obywatel polski”

Stan faktyczny:

W maju 1991 r. w okolicach jeziora X odnaleziono zwłoki mężczyzny. W odniesieniu do przyczyny zgonu ustalono, że nastąpił on wskutek dwóch ciosów ostrym narzędziem w okolice nerek i jamy brzusznej.

Na podstawie poczynionych w toku śledztwa ustaleń, osobą podejrzaną w sprawie był Z, znajomy ofiary, który opuścił terytorium Polski dwa dni po dniu, w jakim według ustaleń biegłych, miał nastąpić zgon.

Po opuszczeniu Polski, Z udał się na terytorium Francji, gdzie wstąpił do Legii Cudzoziemskiej. Po odbytej służbie postanowił osiaść we Francji, gdzie podjął pracę i założył rodzinę.

Procedura:

W 2008 r. Polskie organy ścigania, uzyskawszy wiedzę o tym, że Z przebywa na terytorium Francji, wydały za nim wniosek ekstradycyjny, którego adresatem były władze francuskie.

14 października 2009 r. Sąd Apelacyjny w Tuluzie wydał postanowienie o przekazaniu Z władzom polskim.

Kontekst prawny - przedawnienie:

Uregulowania polskie:

Art. 101. § 1. Kodeksu karnego:

„*Karalność przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat:*

- 1) 30 - *gdy czyn stanowi zbrodnię zabójstwa, [...]*”

Uregulowania francuskie

Art. 7 francuskiego Kodeksu postępowania karnego

„*W odniesieniu do zbrodni i z zastrzeżeniem dyspozycji przepisu art. 213-5 kodeksu karnego, przedawnienie ścigania następuje z upływem 10 lat od dnia popełnienia zbrodni, pod warunkiem, że w okresie tym nie zostanie podjęta żadna czynność ścigania lub postępowania przygotowawczego.*

Jeżeli w okresie tym tego rodzaju czynności zostały podjęte, przedawnienie ścigania następuje po upływie 10 lat od dnia dokonania tej czynności [...]”

Kazus nr 4

„Pan Klaus G.”

Pan Klaus B urodził się na terenie Niemiec w 1938 r. W wyniku splotu szeregu wydarzeń w życiu, los rzucił go do Afryki Północnej, do Algierii. Tam w latach 1959-1962 służył w Legii Cudzoziemskiej. W styczniu 1962 r. w Oranie został skazany przez tamtejszy trybunał wojskowy na karę śmierci za zabójstwo i dezercję. Klaus G. został bowiem oskarżony o to, że dnia 10 X 1961 r. na granicy tunezyjsko-algierskiej w trakcie próby dezercji zastrzelił innego żołnierza Legii Cudzoziemskiej, także narodowości niemieckiej, który próbował zapobiec dezercji.

Po przedostaniu się do Europy, Klaus G. osiadł na terenie Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Klaus G., w związku z ucieczką, nie został poinformowany o procesie i rozprawie, na której miał zapaść wyrok. Zgodnie z przepisami francuskiej procedury karnej, wydany wyrok był wyrokiem zaocznym, który nie mógł być wykonany, bez przeprowadzenia ponownego procesu z udziałem oskarżonego.

W 1968 r. we Francji uchwalono ustawę, która objęła amnestią wszystkie przestępstwa w czasie wojny w Algierii.

W 1981 r. uchwalono ustawę „Badinter’a”, która zniósła we Francji karę śmierci.

W 1965 r. postępowanie karne przeciwko Klausowi G. w związku z podejrzeniem popełnienia zbrodni wszczęły organy ścigania w Republice Federalnej Niemiec. Wystąpiły one z wnioskiem ekstradycyjnym do NRD o wydanie Klausa G. Organy NRD odmówiły jego wydania.

W końcu 2013 r. ustalono, że 75-letni i schorowany Klaus G. stale przebywa w Bonn. W czerwcu 2014 r. został on oskarżony przez prokuratora prokuratury w Bonn o zbrodnię zabójstwa na obywatelu niemieckim. Z uwagi na ciężki stan zdrowia nie zastosowano wobec

niego tymczasowego aresztowania, lecz inne, mniej uciążliwe środki zapobiegawcze. W związku z niestawiennictwem Kausa G. na policji w ramach dozoru, władze niemieckie wydały postanowienie o tymczasowym aresztowaniu a następnie europejski nakaz aresztowania. Odpowiednia informacja została także wprowadzona do systemu SIRENE.

25 maja 2015 r. Klaus G. został zatrzymany przez polską Policję w związku z informacją, że przeciwko niemu został wydany ENA w celu przeprowadzenia postępowania w przedmiocie wykonania ENA, w stosunku do Kalusa G. zastosowano tymczasowe aresztowanie.

W związku z zatrzymaniem na podstawie ENA, Klaus G. zażądał możliwości skorzystania z pomocy adwokata. W chwili, kiedy został doprowadzony przed prokuratora, został mu przedstawiony wydruk listy adwokatów. Przy niektórych nazwiskach figurował nr telefonu kontaktowego. Jednym z takich nazwisk, było Pani/Pana nazwisko. Klausowi G. umożliwiono kontakt z Panią/Panem a następnie spotkanie.¹

Sytuacja, jaka miała miejsce na granicy tunezyjsko-algierskiej nie była zdarzeniem wyjątkowym w życiu Klause G. W trakcie rozmowy z klientem okazuje się bowiem, że jego głównym źródłem dochodów był handel narkotykami.

Potwierdzeniem powyższego jest fakt, że 26 maja br. do polskich organów ścigania wpłynęły

1. ENA wydany przez sąd okręgowy w Turynie w celu przeprowadzenia postępowania karnego przeciwko Klausowi G. w odniesieniu do zarzutu wwiezienia dnia 13 maja 2013 r. w celu wprowadzenia do obrotu na terenie Włoch 200 gr kokainy, przy czym klient wskazuje, że w odniesieniu do zdarzenia sędzia śledczy przy sądzie okręgowym w Gents (Belgia) wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa z uwagi na brak wystarczających dowodów;

2. ENA wydany przez sąd okręgowy w Neapolu w celu przeprowadzenia postępowania przygotowawczego w zakresie zarzutu, że w okresie od stycznia do czerwca 2004 r. uczestniczył, pełniąc rolę kuriera i pośrednika odpowiedzialnego za przewóz substancji w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, przy czym klient wskazuje, że 11 listopada 2004 r. został skazany na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności przez sąd okręgowy w Neapolu za przewóz i posiadanie w celu wprowadzenia do obrotu 170 gr amfetaminy. Klaus G. odbył tę karę. Klaus G. wskazuje także, że wie od swoich osobowych źródeł informacyjnych, że w okresie, kiedy Klaus G. został ujęty, policja włoska była w ferworze czynności operacyjnych w celu zbierania informacji na temat działalności jego i jego kolegów, związanej z obrotem narkotykami. Klient wskazuje, że on już został skazany za przestępstwo, którego dotyczy ENA.

3. ENA wydany przez sąd okręgowy w Bergen (Norwegia) w celu wykonania prawomocnego wyroku skazującego Klause G. na karę 5 lat pozbawienia wolności za czyn wwiezienia dnia 13 grudnia 2009 r. na terytorium Norwegii w celu wprowadzenia do obrotu środków odurzających w postaci 50 gr kokainy, 200 gr amfetaminy i 20 gr MDMA, przy czym klient wskazuje, że 17 czerwca 2009 r. został skazany przez sąd okręgowy w Hadze za wywóz dnia 12 grudnia 50 gr kokainy, 200 gr amfetaminy oraz 20 gr Diazepamu.

Ostatecznie Klaus G. zwierza Ci się, że w Polsce przebywa już od dłuższego czasu i właściwie to w Polsce czuje się jak u siebie, nawet jeżeli nie ma pracy i raczej słabo mówi po polsku, co z resztą jest zauważalne, bo trudno jest się z klientem komunikować.

---

¹ W omawianym stanie faktycznym zakładamy, że w związku z brzmieniem niemieckich przepisów, przestępstwo o jakie Klaus G. jest ścigany przez organy w Bonn, nie przedawniło się jeszcze.

Kazus nr 5 – środki zapobiegawcze

Pan M., obywatel polski, jest prokurentem spółki Innowacje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie. Przedmiotem działalności spółki jest poszukiwanie i wdrażanie nowych rozwiązań w zakresie zarządzania kapitałem ludzkim i ludzkimi umiejętnościami, w celu ich jak efektywniejszego wykorzystania, przy gwarancji jednoczesnej satysfakcji pracodawców i zleceniodawców z jednej strony, i pracowników i zleceniobiorców z drugiej.

Spółka Innowacje jest w 90% współnikiem spółki francuskiej z siedzibą w Paryżu, Innovation SARL [spółka z ograniczoną odpowiedzialnością] mającą za przedmiot działalności zbliżoną do działalności spółki matki. Prezesem zarządu spółki Innovation jest pan M. W 10% współnikiem spółki Innovation jest pan M.

Obie spółki współpracują ze specjalistami w zarządzaniu kapitałem ludzkim a ich rozwiązania uzyskują pozytywne opinie w środowisku na temat innowacyjnego podejścia do jednostki ludzkiej i jej potencjału.

Nie mniej jednak, podczas gdy rozwiązania proponowane przez Polską spółkę uzyskują uznanie na obszarze Centralnej Europy i spółka osiąga zyski z wdrażania nowych rozwiązań, we Francji proponowane rozwiązania nie spotkały się z zainteresowaniem. To spowodowało, że popadła w trudności finansowe i obecnie jest w toku postępowania upadłościowego.

We Francji w 2012 r. zostało wszczęte postępowanie w przedmiocie wyłudzenia dofinansowania ze środków Unii Europejskiej w kwocie 2 mln EUR – oszustwa na szkodę budżetu Unii Europejskiej. W obszarze zainteresowania francuskich organów ścigania znalazła się m.in. spółka Innovation. Z uwagi na fakt, że w chwili, gdy zgromadzone w sprawie dowodowy dawały możliwość postawienia zarzutów konkretnym osobom, m.in. ze spółki Innovation, spółka ta znalazła się już w stanie upadłości, postawienie zarzutów spółce stało się niemożliwe].

W związku z tym, sędzia śledczy dnia 4 maja 2015 r. postawił zarzuty oszustwa

- panu M jako osobie fizycznej, która dopuściła się przestępstwa, tj. kierowała całym przedsięwzięciem jako „przedstawiciel spółki polskiej”, większościowego właściciela spółki francuskiej, a także jako współnik mniejszościowy
- oraz panu M jako przedstawicielowi spółki Innowacja – podmiotowi, który kierował całym przedsięwzięciem, jako większościowy współnik spółki francuskiej.

W celu zapewnienia prawidłowości postępowania karnego, a w szczególności zapewnienia stawiennictwa obu podejrzanych w toku postępowania, sędzia śledczy wydał na podstawie art. 142 francuskiego kodeksu postępowania karnego postanowienie o zabezpieczeniu, zobowiązując:

- pana M do wpłaty kwoty 300 000 EUR tytułem zabezpieczenia, gdzie kwota 50 000 EUR będzie wpłacona tytułem zabezpieczenia prawidłowości postępowania, zaś kwota 250 000 EUR tytułem zabezpieczenia zapłaty ewentualnej kary grzywny oraz realizacji obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, gdzie termin zapłaty zabezpieczenia został ustalony na dzień 3 czerwca 2015 r.
- spółki Innowacja kwoty 300 000 EUR tytułem zabezpieczenia , gdzie kwota 50 000 EUR będzie wpłacona tytułem zabezpieczenia prawidłowości postępowania, zaś kwota 250 000 EUR tytułem zabezpieczenia zapłaty ewentualnej kary grzywny oraz realizacji obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, gdzie termin zapłaty zabezpieczenia został ustalony na dzień 3 czerwca 2015 r.

Postanowieniem z dnia 18 maja 2015 r. Izba Śledcza utrzymała w mocy postanowienia o zabezpieczeniu wydanego przez sędziego śledczego.

Pan M chciałaby zasięgnąć opinii, czy powinien się już obawiać, że działania francuskich organów ścigania zrujnują dorobek jego życia?

Kontekst prawny

Przepisy francuskiego kodeksu postępowania karnego

Art. 138 punkt 11 stanowi, że w ramach kontroli sądowej podejrzanego, może zostać on zobowiązany do „złożenia zabezpieczenia”.

Art. 142 Jeżeli podejrzanym jest zobowiązany do złożenia zabezpieczenia lub gwarancji, zabezpieczenie to lub gwarancje zabezpieczają:

1. Stawiennictwo podejrzanego lub oskarżonego przy wszystkich czynnościach procesowych i postępowania przygotowawczego [...]
2. Zapłaty:
  - a. Odszkodowania za szkody wyrządzone przestępstwem oraz zwrotów [...]
  - b. Grzywnien [...].

Przepisy polskiego kodeksu postępowania karnego

Rozdział 28

Środki zapobiegawcze

Art. 266. § 1. Poręczenie majątkowe w postaci pieniędzy, papierów wartościowych, zastawu lub hipoteki może złożyć oskarżony albo inna osoba.

§ 2. Wysokość, rodzaj i warunki poręczenia majątkowego, a w szczególności termin złożenia przedmiotu poręczenia, należy określić w postanowieniu, mając na względzie sytuację materialną oskarżonego i składającego poręczenie majątkowe, wysokość wyrządzonej szkody oraz charakter popełnionego czynu.

Rozdział 32

Zabezpieczenie majątkowe

Art. 291. § 1. W razie popełnienia przestępstwa, za które można orzec grzywnę, przepadek, nieważkę lub świadczenie pieniężne albo nałożyć obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, może z urzędu nastąpić zabezpieczenie wykonania orzeczenia na mieniu oskarżonego.

§ 2. W razie popełnienia przestępstwa przeciwko mieniu lub wyrządzenia przestępstwem szkody w mieniu, może z urzędu nastąpić zabezpieczenie roszczeń o naprawienie szkody.

§ 3. W razie popełnienia przestępstwa, z urzędu może nastąpić zabezpieczenie wykonania orzeczenia o kosztach sądowych w postępowaniu karnym na mieniu oskarżonego.

§ 4. Zabezpieczenie wykonania orzeczenia zwrotu korzyści majątkowej może z urzędu nastąpić na mieniu podmiotu wymienionego w art. 52 Kodeksu karnego.